

EUROPEAN HFPC

European Housing First Partners Conference

Berlin
November 6–7
2025

Wartości Najpierw Mieszkanie w rzecznictwie zakończenia bezdomności

Fragmenty prezentacji „What bonds us today? Value Based Approach to Housing First”

Julia Wygnańska, Fundacja Najpierw Mieszkanie Polska

Co-funded by
the European Union

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI – CENTRUM
ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU
ROZWOJU ORGANIZACJI OBYWATELSKICH NA LATA 2018–2030 PROO

NASTAW SIĘ NA CEL

SYSTEMOWY:

- zakończenie bezdomności
- maksymalne skrócenie okresu doświadczania bezdomności

INDYWIDUALNY:

- utrzymywanie się w mieszkaniu
- umiejętność korzystania z ogólnodostępnej pomocy w przypadku trudności
- Poczucie godności i tożsamości jako człowieka
- Satysfakcja z życia

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

ESF-2023-HOMELESSNESS
SOLACE-CEE Nr 101172625

WARTOŚCI NM

regulują interakcje między
pracownikiem wspierającym i osobą
w kryzysie i są:

- Nienegocjowalne bez względu na kontekst lokalny
- Monitorowane i superwizorowane podczas bieżącej codziennej pracy wspierającej z uczestnikami

ORGANIZACJA

Programu / Usługi

- Adaptowalna do kontekstu lokalnego
- Do wypracowania lokalnie
- Z wykorzystaniem skali wierności NM jako wskazówki w organizowaniu programu/usługi

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

ESF-2023-HOMELESSNESS
SOLACE-CEE Nr 101172625

Co chcemy osiągnąć?

- Obniżenie napięcia wynikającego z potrzeby realizowania prawdziwego/oryginalnego NM, postrzeganego jako „czerwone ferrari”.
- Wzmacnianie lokalnych aktywistów jako ekspertów, których DECYZJE I ZAANGAŻOWANIE są kluczowe dla wdrożenia czy kontynuacji programu.
- Zmniejszenie „dysonansu poznawczego” – już teraz robimy coś według wartości Najpierw mieszkanie, więc rozwój w stronę pełniejszego programu NM nie oznacza, że musimy zrobić wszystko od nowa, tylko dodać coś do tego co już robimy.
- Podkreślenie znaczenia pogłębionych szkoleń dla pracowników wspierających – już mamy zasoby trenerskie i możemy szkolić bez względu na dostęp do mieszkań, który zależy od decyzji politycznych (o które zabiega zresztą szerokie środowisko, nie tylko my).
- Zachowanie programów NM jako NM => **Podejście oparte na wartościach dotyczy RZECZNICTWA**, nie programu. Każdy może prowadzić oryginalny program NM jeśli chce.
- Być może mniej „oryginalnych” programów NM (mniej sławy), więcej wsparcia według wartości NM dla Uczestników i energii do rozwoju programów.

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

ESF-2023-HOMELESSNESS
SOLACE-CEE Nr 101172625

WARTOŚCI NM

Relacja

Bezpieczna relacja wspierająca to przestrzeń, w której obie strony mogą wyrażać siebie i odbierać reakcje drugiej strony, służąca modelowaniu dobrych zachowań.

Mieszkanie

Mieszkanie jako prawo oznacza dostęp do mieszkania, które jest samodzielne, zapewnia prywatność, trwały tytuł prawny, bez stawiania warunków wstępnych dotyczących stanu zdrowia, leczenia, zatrudnienia, „gotowości mieszkaniowej”.

Decydowanie

Prawo do decydowania o własnym życiu i celach, bez narzucania decyzji przez osoby wspierające, bez wyprzedzania ich pojawiania się, z uważnością na budowanie sprawczości.

Zdrowienie

Prawo do pełnego dobrostanu fizycznego, psychicznego i społecznego z docenianiem każdego kroku w stronę lepszego zdrowia i uznaniem, że pełne zdrowie, np. abstynencja od substancji, jest celem, a nie środkiem.

Wspieranie

Dostęp do zindywidualizowanego, wielospecjalistycznego i ciągłego wsparcia adekwatnego do decyzji, celów i diagnozy stanu zdrowia.

Spółeczność

Prawo do życia w społeczności lokalnej w warunkach „miksu społecznego”, z pełnym dostępem do usług w środowisku zamiast w wyizolowanym getcie, specjalnym programie, instytucji (deinstytucjonalizacja).

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

ESF-2023-HOMELESSNESS
SOLACE-CEE Nr 101172625

ORGANIZACJA

Przykłady kwestii organizacyjnych:

- Mieszkania: miejskie czy prywatne, zespolone czy indywidualne, rozproszone czy w jednym budynku
- Usługi zdrowotne: kontrakty z prywatnymi poradniami czy udrażnianie dostępu do usług publicznych przez rzecznictwo osobiste
- Jedno spotkanie w mieszkaniu w tygodniu czy dwa kontakty m.in. online/telefoniczne i dwie wizyty domowe w miesiącu
- Codzienne spotkanie zespołu czy raz w tygodniu

Eksperci i aktywiści lokalni nie tylko znają swoje otoczenie, kontekst społeczny, mieszkaniowy i zdrowotny, ale także:

To oni i tylko oni mogą rozpocząć program kończący bezdomność w swojej społeczności! Są ekspertami, zostawmy im prawo do decydowania o tym jakie rozwiązania organizacyjne są najlepsze.

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

ESF-2023-HOMELESSNESS
SOLACE-CEE Nr 101172625

WARTOŚCI

Mieszkanie

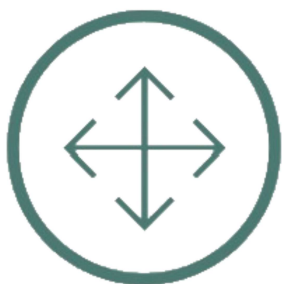
- Nie mów osobie doświadczającej bezdomności, że jeśli zrobi to i owo np. pójdzie do schroniska czy na detoks, to dostanie mieszkanie – mieszkanie jest jej prawem (tak jak i innych ludzi).
- Zapytaj czego potrzebuje, żeby czuć się „u siebie” i działaj zgodnie z tą wskazówką.
- Wyjaśnij obowiązki lokatorskie – prawa wiążą się z obowiązkami – część dochodu trzeba przeznaczać na koszty zamieszkania, przestrzegać zasad sąsiedzkich i dbać o to, żeby twoi goście nie stali się współlokatorami.
- Nie biczuj się za to, że w twoim programie kawalerki nie są dostępne dla uczestników w ciągu 6 tygodni od zgłoszenia potrzeby zamieszkania. Jest ok zapewniać zamieszkanie w inny sposób. **Znajdziesz go.**

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

ESF-2023-HOMELESSNESS
SOLACE-CEE Nr 101172625

WARTOŚCI

Decydowanie

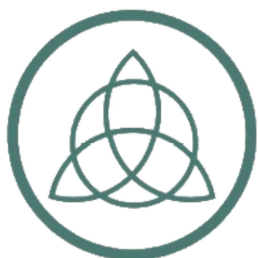
- Nie bierz na siebie decydowania za uczestników/czki o tym, co w ich życiu jest dobre i co mogą lub powinni zrobić.
- Poczekaj. Wysłuchaj tego czym w tej chwili, tu i teraz, są gotowi się z tobą podzielić. Możesz być poproszony/a o zamieszczenie podłogi.
- **Pilnuj jednak swoich granic. Niektóre decyzje uczestników/czek będą wymagały od Ciebie działania wbrew nim: gdy jest zagrożone ich życie, doświadczają przemocy czy innych przestępstw.**

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

ESF-2023-HOMELESSNESS
SOLACE-CEE Nr 101172625

WARTOŚCI

Zdrowienie

- Nie ma małych kroków.
- Spotkanie „na żywo” raz w miesiącu to wielki krok od esemesowania emocji poprzez ekran telefonu.
- Butelka piwa to wielki krok od butelki wódki.
- Tak samo jak odwaga do skorzystania z konsultacji psychotraumatologa,
- i decyzja o tym, że chcę żyć, chcę żyć w mieszkaniu.

SPINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI - CENTRUM ROZWÓJU SPOŁECZYSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU ROZWÓJU ORGANIZACJI OBYWATELSKICH NA LATA 2018-2020 PROO

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

ESF-2023-HOMELESSNESS
SOLACE-CEE Nr 101172625

WARTOŚCI

Wspieranie

- Upewnij się, że możesz dostarczyć uczestnikowi/czce wszystkie usługi pomocowe z których w danej chwili jest **on** gotowy skorzystać.
- Może to być usługa sprzątnia, praca socjalna, terapia, konsultacja psychiatryczna lub spotkanie z nieoceniającą osobą mającą czas na pobyć razem.
- Specjaliści świadczący te usługi mogą być zatrudnieni w twoim zespole lub na zewnątrz.
- Twoim zadaniem jest upewnienie się, że uczestnik będzie mógł z nich skorzystać, gdy zgłosi taką potrzebę.
- Tak samo jak inni członkowie społeczności, bez wykluczania z powodu bezdomności czy jakiegokolwiek innego. Nie musisz zapewniać usług, które dla nikogo nie są dostępne.

SPINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI - CENTRUM ROZWÓJU SPOŁECZYSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH RZĄDOWEGO PROGRAMU ROZWÓJU ORGANIZACJI OBYWATELSKICH NA LATA 2018-2020 PROO

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

ESF-2023-HOMELESSNESS
SOLACE-CEE Nr 101172625

WARTOŚCI

Społeczność

- Wszyscy jesteśmy tak samo ważni dla wspólnoty lokalnej. Wnosimy do niej swój potencjał i problemy.
- W społecznościach lokalnych są usługi, które będą w nich zawsze bez względu na nasze specjalne programy, innowacyjne projekty „ngosowe”. Być może są innej jakości, ale są trwałe.
- Ośrodki pomocy społecznej, wydziały zasobów lokalowych, poradnie zdrowia psychicznego, POZ są wszędzie.
- Upewnij się, że uczestnik/cza wie dokąd pójść i jak działać, żeby uzyskać pomoc.

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

ESF-2023-HOMELESSNESS
SOLACE-CEE Nr 101172625

WARTOŚCI

Last but not least:

- Buduj relacje z uczestnikami tak, żeby chcieli dzielić się z Tobą tym co przeżywają, czego się boją, z czego się cieszą.
- Bądź uczciwy/a – nie jesteś przyjacielem ani członkiem rodziny. Jesteś pracownikiem/czką, który/a chce i ma obowiązek pracować zgodnie z zasadami sztuki, profesjonalnie.
- Możesz być przyjacielski i jednocześnie kończyć pracę o 17, nie odbierać telefonu w weekend (chyba, że jest kryzys) i to jest w porządku.
- Jednak jeśli umówisz się na jakiś termin – bądź choćby się waliło pałito.
- **Jesteś stroną w relacji wspierającej, która ma modelować dobre zachowania dlatego twoje postępowanie jest takim samym narzędziem zmiany jak mieszkanie.**
- **Bądź profesjonalistą: zdobądź kwalifikacje, uaktualniaj je, konsultuj się z kolegami/żankami po fachu, superwizuj pracę ze specjalistą z większym doświadczeniem, naucz się dawać i przyjmować informację zwrotną.**
- Miej wgląd w siebie, znaj swoje problemy, ambicje i potencjał.

Relacja

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

ESF-2023-HOMELESSNESS
SOLACE-CEE Nr 101172625

Wierność NM

- Skala wierności NM jest przetestowanym i sprawdzonym narzędziem do badania wierności oryginalnemu modelowi HF w USA. Nie ma potrzeby adaptowania jej do lokalnego kontekstu. Rezultat badania na tej skali będzie dzięki temu porównywalny międzynarodowo.
- Używaj (aktualnej) skali jako przewodnika, wskazówki w procesie uczenia się metody NM przez zespoły wspierające i realizatorów programów.
- Rozwiń jednorazowe badanie wierności wykonywane raz w roku w **bieżącą konsultację wierności**, współpracę z ekspertem/konsultantem uczestniczącym co miesiąc w spotkaniach zespołu.
- Buduj więzi wokół wspólnego wypracowywania najpełniejszej możliwej i pożądanej organizacji programu pozwalającego ci wspierać uczestników wg wartości NM.
- Może Twój program nie musi być programem NM i będzie wystarczająco dobry, efektywny?
- Buduj więzi wokół opartych na wiedzy, regularnych, pozwalających na dawanie i słuchanie informacji zwrotnych **dyskusji**, dzięki którym będziesz wiedział/a jak skuteczniej wspierać Uczestników w poczuciu godności, człowieczeństwa i spełnienia.

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

ESF-2023-HOMELESSNESS
SOLACE-CEE Nr 101172625

EUROPEAN HFPC

European Housing First Partners Conference

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

ESF-2023-HOMELESSNESS
SOLACE-CEE Nr 101172625